

adskillige forslag trukket tilbage, især efter at den finske delegerede, fru Helvi Sipilä, der som formand for Kvindekommisionen havde haft betydelig indflydelse på udkastets formulering, gjorde rede for, at næsten alle ændringsforslagene havde været til behandling tidligere i kommissionen.

Efter forslag fra Rumænien og Polen optoges i præambelen en ekstra paragraf, som særlig fremhævede kvindernes indsats på det sociale, politiske, økonomiske og kulturelle område; og den rolle, de spiller i familien, særlig med hensyn til opfostringen af børnene. Ingen af de nordiske lande så sig i stand til at støtte forslaget; ud fra den betragtning, at en fremhævelse af kvindens særlige område ikke hørte hjemme i denne forbindelse.

Samme holdning indtog de nordiske delegationer over for nogle ændringsforslag til de substantielle artikler, som også stærkere, end det skønnedes nødvendigt i denne sammenhæng, fremhævede kvindens særlige rolle inden for familien.

Det syntes især at være de muhamedanske og katolske lande, men også andre lande med en sædvanemæssig stærkt differentieret kønsrollefordeling, magtpåliggende at få indført familiemæssige forbehold over for kvindens civile rettigheder, medens det fra anden side understregedes, at netop henvisningen til „familiens tarv“ hidtil havde været brugt som undskyldning til at holde kvinderne nede. Til trods for mange afståelser blev der mønstret stemmer nok til yderligere to steder i artikel 6 at få indført en henvisning til familien. Som indledning til artiklens første stykke om kvindens civilretlige ligestilling tilføjedes, at den gælder uden præjudice for beskyttelsen af familiens enhed og harmoni. 40 stemte for og 36 imod (deriblandt Norden), medens 19 afstod fra at stemme. I artiklens stykke 2 b. om kvindens lige rettigheder i ægteskabet og ved dets opløsning tilføjedes, at hensynet til børnenes tarv i alle tilfælde måtte gå forud. Her skete vedtagelsen med 35 for, 31 imod (bl. a. Norden) og 28 afståelser.

Når de nordiske og mange andre vestlige lande stemte imod et forslag, der tilsyneladende beskytter familiens og børnenes interesser, skyldtes det, at der netop gennem fremhævelsen af kvindens familiemæs-

sige opgaver i tidens løb er udøvet en betydelig diskrimination mod kvinder ved, at traditionerne så ensidigt har foreskrevet hende forpligtelser af bindende art. Desuden var det indtrykket i de lande, hvor kvindens formelle ligestilling forlængst er en kendsgerning, at hendes frie udfoldelse ikke i sig selv var en fare for familiens „enhed og harmoni“. De nordiske repræsentanters holdning blev også afgjort ud fra ønsket om ikke unødigt at svække deklARATIONEN ved at indføre usikre fortolkningsmuligheder.

Der var i udvalget delte meninger om brugen i artikel 2 og 3 af ordet *abolish* (afskaffe), som nogle delegationer hævdede ikke kunne anvendes, hvor der var tale om sædvaner og skikke. Komiteen vedtog at bibeholde ordet, da „ændre“ eller „modificere“, som blev foreslået til erstatning, fandtes for svage.

Deklarationens artikler 7 og 8 viste sig at møde nogen modstand. Nogle mente, at det skulle være unødvendigt i artikel 7 at nævne straffeloven specielt, når den under alle omstændigheder måtte være omfattet af artikel 2's bredere formulering. Modstanden faldt imidlertid bort, da det blev understreget, at artiklen var indsat efter særligt ønske, fordi man i visse lande straffede gifte kvinders utroskab hårdt, men ikke mænds. Afstemningens resultat blev 94 stemmer for artiklen, 0 imod, 3 afståelser. Tilsvarende vedtoges artikel 8 om forholdsregler mod hvid slavehandel og udnyttelse af prostitution — hvilke bestemmelser nogle mente ikke hørte hjemme i deklARATIONEN — ved den endelige afstemning med 80 for, 4 imod og 11 afståelser.

Deklarationens artikel 10 om kvindens økonomiske og retslige stilling på arbejdsmarkedet gav som ventet anledning til en langvarig debat. Spørgsmålet om kvinders lige ret med mænd til at modtage familieførelser og nyde godt af børneforsorgsforanstaltninger voldte nogle afro-asiatiske lande problemer. Storbritanniens delegation fandt formuleringen af kvindens garanterede ret til at vende tilbage til sin plads efter overstået fødselsorlov uheldig. Noget formelt britisk ændringsforslag blev dog ikke fremsat, og en delafstemning om sætningen gav til resultat, at 82 stemte for, 0 imod, medens 12 afstod.